

Investigating the Relationship Between the Dimensions of Academic Motivation and Academic Achievement in Students of Zahedan School of Nursing and Midwifery

 M. Sarhadi (PhD)¹,
  A. Abdolahyar (MSc)²,
  F. Razban (PhD)³,
 S. Mazloom(MSc)^{4*}

1. Student Research Committee, Razi Faculty of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.
2. Department of Nursing Education, Islamic Azad University, Zarand branch, Zarand, Kerman, Iran.
3. Student Research Committee, Razi Faculty of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.
4. Department of nursing, Islamic Azad University, Zahedan branch, Zahedan, Iran.

Article Info	ABSTRACT
Article Type: Research Article	Background and Objective: Complex and sometimes unknown factors affect the quality and quantity of students' learning and their academic achievement. One of the factors that due to the severity of its effects on academic achievement has received more attention from experts and has sometimes been considered as an independent factor, is academic motivation. Therefore, this was done with all the connections between the dimensions and academic achievement in the Faculty of Nursing and Midwifery of Zahedan. Methods: The present study is a descriptive-analytical cross-sectional study that was performed on 255 students of Zahedan School of Nursing and Midwifery, who were selected by stratified sampling method. Walrand academic motivation questionnaire was used to collect data. In order to evaluate the students' academic achievement, the average of the students' previous semesters was used and the obtained data were analyzed using descriptive and analytical statistical tests. Findings: The results showed that students' motivation has a direct and significant relationship with their academic performance. In addition, students' academic motivation has a significant relationship with age, gender, field of study and being in a university for several years $p \leq 0 / 05$.
Received: 4 Feb 2022	
Received in revised form: 9 March 2022	
Accepted: 11 March 2022	
Published online: 16 March 2022	

*Corresponding Author: S. Mazloom

Address: Department of nursing, Islamic Azad University, Zahedan branch, Zahedan, Iran.

Tel: +98 (54) 33441600

E-mail: mazlooms1@gmail.com

Conclusion: The results indicate that students' academic achievement requires coordination and interaction between different dimensions of motivation, so it is suggested that officials and medical education planners pay more attention to the components of motivation.

Keywords: *Academic achievement, Academic motivation, Students*

Cite this article: M. Sarhadi, A. Abdolahyar, F. Razban, S. Mazloom. Investigating the Relationship Between the Dimensions of Academic Motivation and Academic Achievement In Students of Zahedan School of Nursing and Midwifery. *Medical Education Journal*. 2022; Vol 10. (No1.): pages 45-58.

© The Author(s).

Publisher: Babol University of Medical Sciences

بررسی ارتباط بین ابعاد انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان

مهدیه سرحدی (PhD)^۱، اسما عبدالله یار (MSc.)^۲، فریده رزبان (PhD)^۳، سکینه مظلوم (MSc.)^۴

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۲. گروه پرستاری داخلی - جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی زرنند، دانشگاه آزاد اسلامی کرمان، کرمان، ایران.
۳. گروه مراقبت‌های ویژه، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۴. گروه پرستاری داخلی - جراحی، دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان، زاهدان، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	سابقه و هدف: عوامل پیچیده و ناشناخته‌ای کیفیت و کمیت یادگیری دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. یکی از عواملی که به جهت شدت تأثیرات خود در پیشرفت تحصیلی موردتوجه بیشتر متخصصان بوده و گاه خود به‌عنوان یک عامل مستقل موردبررسی قرار گرفته است، انگیزه تحصیلی است. لذا این مطالعه باهدف بررسی ارتباط بین ابعاد انگیزه تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان انجام گردید.
دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۵	مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی است که بر روی ۲۵۵ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شده بودند انجام گرفت. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه انگیزش تحصیلی والرند استفاده گردید. جهت بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجویان نیز از میانگین معدل ترم‌های گذشته دانشجویان استفاده گردید و آنالیز داده‌های حاصل با استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیلی انجام شد.
اصلاح: ۱۴۰۰/۱۲/۱۸	یافته‌ها: نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که میزان انگیزش دانشجویان با عملکرد تحصیلی آنان رابطه مستقیم و معنی‌داری دارد. علاوه براین انگیزش تحصیلی دانشجویان با سن، جنس، رشته تحصیلی و سال تحصیلی ارتباط معنی‌دار دارد ($p \leq 0.05$).
پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۰	نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از این است که پیشرفت تحصیلی دانشجویان مستلزم هماهنگی و تعامل بین ابعاد مختلف انگیزشی است، لذا پیشنهاد می‌شود مسئولان و برنامه ریزان آموزش پزشکی به مؤلفه‌های انگیزش توجه بیشتری مبذول دارند.
انتشار: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵	

این مقاله حاصل طرح پژوهشی مصوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان به شماره ۴۰۰۰۰۰۴۰۹ و کد اخلاق IR.KMU.REC.1400.563 می‌باشد.

آدرس: ایران، زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان، گروه پرستاری داخلی - جراحی.

تلفن: ۰۵۴۳۳۴۴۱۶۰۰

نویسنده مسئول مقاله: سکینه مظلوم

رایانامه: mazlooms1@gmail.com

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، انگیزش تحصیلی، دانشجویان

استناد: مهدیه سرحدی، اسما عبدالله یار، فریده رزبان، سکینه مظلوم. بررسی ارتباط بین ابعاد انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان. دو فصلنامه آموزش پزشکی، سال ۱۴۰۰؛ شماره ۱۰ (دوره ۱): صفحه ۴۵-۵۸.

© The Author(s)

Publisher: Babol University of Medical Sciences

سابقه و هدف

انگیزه پدیده‌ای است درونی که فرد را از درون به فعالیت و میدارد (۱). بررسی‌ها نشان می‌دهند که اغلب نوآوری‌ها، تولیدات، اکتشافات و خلاقیت‌ها ناشی از همت و انگیزه بالا می‌باشد (۲، ۳). الگوی عمومی اجتماعی-شناختی انگیزش بر سه سازه انتظار (باورهای یاد گرفته‌شده در خصوص انجام تکلیف)، ارزش (دلایل یادگیرنده برای درگیر شدن در فعالیت تحصیلی) و عاطفه (میزان اضطراب فرد هنگام امتحان) استوار است (۴، ۵). به همین دلیل، یکی از مهم‌ترین مسائل تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان، انگیزه هست (۶) که در دهه‌های اخیر، روانشناسان درصدد بررسی و شناسایی عوامل مؤثر در انگیزش پیشرفت تحصیلی بوده‌اند. یافته‌های پژوهش آنان نشان می‌دهد که متغیرهای شخصیتی، خانوادگی، دانشگاهی و اجتماعی با این سازه مرتبط می‌باشند (۷، ۸). به عنوان مثال، مطالعه‌ای در این زمینه نشان داد که، متغیرهای شخصیتی به طور عام و عزت نفس و انگیزش پیشرفت تحصیلی به طور خاص، بر یادگیری و پیشرفت دانشجویان مؤثرند (۹). انگیزه تحصیلی همچنین نوعی انگیزه روان شناختی فراگیر هست که بر انواع مختلف فعالیت‌های تحصیلی مؤثر است. این سازه از طریق اثرگذاری بر فرایندهای شناختی - انگیزشی افراد بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان مؤثر است (۱۰). صاحب نظران، انگیزش را به دو گروه اصلی، یعنی انگیزه درونی و بیرونی تقسیم کرده‌اند. انگیزه درونی جذابیت لازم را برای انجام یک فعالیت، ایجاد کرده درحالی که فرد تحت تأثیر انگیزه بیرونی باهدف مستقلى به فعالیت خاصی دست می‌زند (۷، ۱۱). در حوزه آموزشی انگیزه یک پدیده سه‌بعدی است که دربرگیرنده باورهای شخصی درباره توانایی انجام فعالیت موردنظر، دلایل یا اهداف فرد برای انجام آن فعالیت و واکنش عاطفی مرتبط با انجام آن فعالیت هست (۷، ۱۲). با این انگیزه، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود دنبال می‌کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند (۱۱). میان یادگیری و انگیزه ارتباط وجود دارد به طوری که دانش قلی یادگیرندگان بر انگیزه آنان مؤثر است هرچه انگیزه فرد برای آموختن و تحصیل بیشتر باشد، فعالیت و رنج و زحمت بیشتری را برای رسیدن به هدف نهایی متحمل خواهد شد. مثلاً اگر یادگیرنده دارای انگیزه تحصیلی بالایی باشد، توجه خوبی به درس خواهد داشت، تکالیف درسی را جدی می‌گیرد و علاوه بر آن سعی می‌کند اطلاعاتی بیش از آنچه در کلاس درس به او می‌آموزند، یاد بگیرد (۱۳). لذا بارها دیده شده است باینکه دانشجویان از لحاظ توانایی و استعداد یادگیری بسیار مشابه هم هستند، اما در پیشرفت تحصیلی تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند. این تفاوت نه تنها در یادگیری دروس تحصیلی بلکه در سایر فعالیت‌های غیرعلمی آنها نیز به چشم می‌خورد (۱۴). کیت و کول در مطالعات خود نشان دادند؛ افرادی که انگیزه تحصیلی بالایی دارند، فعالیت‌های بیشتری را می‌پذیرند، تکالیف بیشتری را انجام می‌دهند و موفقیت بیشتری را کسب می‌کنند (۱۵). دانشجویان انگیزه‌های متفاوتی دارند، عده‌ای برای تحصیل و کسب موفقیت انرژی بیشتری دارند و بعضی دیگر از دانشجویان تمایل کمتری نسبت به ادامه تحصیل دارند، بدیهی است که این گونه افراد موفقیتی به دست نمی‌آورند (۱۶). تحقیقات متعددی در رابطه با بررسی انگیزه تحصیلی دانشجویان و تقویت آن انجام شده است. بسیاری از محققان انگیزه تحصیلی را تنها عامل مؤثر با اثر مستقیم در موفقیت تحصیلی می‌دانند و معتقدند سایر عوامل دخیل در این زمینه، اثرات خود را از طریق انگیزه تحصیلی، بر روند تحصیلی دانشجویان اعمال می‌کنند (۱۷). بنابراین از آنجاکه انگیزه تحصیلی مستقیماً با میزان یادگیری و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان ارتباط دارد، لازم است برای ایجاد یک نظام آموزشی موفق و پویا به این امر مهم توجه بیشتری شود. بدیهی است که نظام‌های آموزشی باید بر تلاش خود در جهت ارتقاء آموزش و مؤلفه‌های مربوطه یعنی فراگیر، فرا دهنده، محیط و امکانات آموزشی بیفزایند (۱۸). اما متأسفانه یکی از مشکلات شایع نظام آموزشی در بسیاری از کشورها، پایین بودن سطح انگیزه تحصیلی در بین یادگیرندگان می‌باشد که سالانه زبان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند و نظام آموزشی کشورها را با افت تحصیلی مواجه می‌سازد (۱۸). بنابراین جهت کم کردن خسارت ناشی از کاهش انگیزه تحصیلی باید تحقیقات گسترده‌ای در زمینه انگیزه تحصیلی صورت بگیرد. بر همین اساس پژوهشگران بر آن شدند، پژوهشی باهدف بررسی ارتباط بین انگیزه تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان انجام دهند.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی هست. جامعه پژوهش را کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان که در سه رشته تحصیلی (پرستاری، مامایی و اتاق عمل) در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند، تشکیل می‌دادند. بعد از کسب مجوزهای قانونی و هماهنگی‌های به عمل آمده بین معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان و زاهدان، به دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان مراجعه و بعد از انتخاب نمونه‌ها و ضمن اطمینان دادن به محرمانه ماندن اطلاعات فردی به دانشجویان، پرسشنامه توسط محقق بدون ذکر اسم و شماره دانشجویی در بین آنان توزیع و سپس جمع‌آوری گردید. بدین ترتیب ۲۵۵ دانشجوی پرسشنامه انگیزش تحصیلی را تکمیل کردند و وارد مطالعه شدند. نمونه‌گیری به روش طبقه‌ای تصادفی نسبتی بوده، به این صورت که ابتدا تعداد دانشجویان هر رشته به عنوان یک طبقه انتخاب شدند و سپس دانشجویان متناسب با حجم و رشته به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه عبارت بودند از حداقل یک ترم از دوره تحصیلی را گذرانده باشند و در زمان جمع‌آوری داده‌ها به تحصیل اشتغال داشته و تمایل به شرکت در مطالعه داشته باشند. معیارهای خروج از مطالعه، مهمانی صرفاً برای یک ترم و تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. این پرسشنامه شامل دو قسمت بود بخش اول شامل اطلاعات فردی و دموگرافیک دانشجویان بود، بخش دوم مقیاس انگیزش تحصیلی والرنند AMS-C28 بود.

مقیاس انگیزش تحصیلی بر مبنای نظریه خود تعیین کنندگی طراحی شده و دارای ۲۸ سؤال ۷ گزینه‌ای بر اساس مقیاس لیکرت با نمره دهی (از ۱ به معنای اصلاً موافق نیستم تا ۷ به معنای کاملاً موافقم) است. روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات خارج از کشور مورد تأیید قرار گرفته است (۱۹). در ایران نیز توسط روحی (۱۳۸۶) با محاسبه آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۵ و روشن میلانی (۱۳۹۰) با محاسبه آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۸ بومی شده و مورد استفاده قرار گرفته است (۱، ۱۸). در مطالعه حاضر نیز، پایایی پرسشنامه از طریق همسانی درونی و به کمک آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۴ تعیین شد. مقیاس مذکور دارای سه مؤلفه انگیزش درونی (۱۲ گویه)، انگیزش بیرونی (۱۲ گویه) و بی‌انگیزگی (۴ گویه) هست، محدوده نمرات هر گویه از ۱-۷ و در نتیجه محدوده نمرات کل پرسشنامه از ۲۸ تا ۱۹۶ محاسبه شد. در نمره دهی پرسشنامه انگیزش تحصیلی با توجه به میانگین و انحراف معیار نمرات بین ۲۸-۶۹ بی‌انگیزگی، ۷۰-۱۱۲ انگیزه کم، ۱۱۳-۱۵۳ انگیزه متوسط، ۱۵۴-۱۹۶ انگیزه بالا بود (۲۰ و ۲۱). جهت بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجویان نیز از میانگین معدل ترم‌های گذشته دانشجویان استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده گردید. جهت تنظیم جداول و رسیدن به اهداف پژوهش از آزمون نای آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. به این صورت که بعد از بررسی نرمال بودن داده‌ها بر اساس آزمون کولموگراف و اسمیرنوف از آزمون‌های همبستگی پیرسون و آزمون t برای گروه‌های مستقل و آنالیز واریانس و رگرسیون چندگانه در سطح معنی‌داری $\alpha = 0/05$ استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که میانگین سنی مشارکت‌کنندگان در این پژوهش $23/22 \pm 3/04$ بود و اکثر آن‌ها مؤنث (۷۱/۱٪) مجرد (۹۲/۱۵٪) و ساکن خوابگاه دانشجویی (۷۹٪) بودند. نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که اکثریت افراد تحت مطالعه ۶۷/۹٪ سطح انگیزه متوسط داشتند. ۱۵/۶٪ آن‌ها دارای انگیزه زیاد و ۱۵/۲٪ دارای انگیزه کم و تنها ۱/۳٪ افراد فاقد انگیزه تحصیلی بودند. بررسی میانگین ابعاد انگیزش تحصیلی به صورت کلی در دانشجویان نشان داد که نمره کلی انگیزش دانشجویان $16/6 \pm 133/68$ بود، میانگین مؤلفه‌های انگیزش بیرونی $13/03 \pm 78/60$ ، میانگین مؤلفه‌های انگیزش درونی $17/6 \pm 45/08$ و بی‌انگیزگی $9/1 \pm 10/98$ بود. توزیع فراوانی و میانگین نمرات ابعاد انگیزش تحصیلی دانشجویان برحسب مشخصات دموگرافیک در جدول شماره ۱ آورده شده است. میانگین پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر ($17/22 \pm 1/32$) و در دانشجویان پسر ($15/45 \pm 1/33$) بود. نتیجه

آزمون آماری t-test نشان داد که بین دو جنس از نظر آماری تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$). میانگین نمره کلی انگیزش تحصیلی برحسب جنس نشان داد که در افراد مذکر ($118/12 \pm 26/2$) و در افراد مؤنث ($138/42 \pm 20/2$) بود. نتیجه آزمون آماری t-test نشان داد که بین دو جنس از نظر آماری تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$). میانگین عملکرد تحصیلی، انگیزش درونی تحصیلی و انگیزش بیرونی تحصیلی در افراد مؤنث نسبت به مذکر بیشتر می باشد، ولی میانگین بی انگیزگی در افراد مذکر بیشتر است. از نظر آماری تفاوت معنی داری بین میانگین عملکرد تحصیلی و بی انگیزگی در افراد مذکر و مؤنث مورد مطالعه مشاهده شد ($0/01 \leq P$). میانگین نمره کلی انگیزش تحصیلی برحسب گروه های سنی مختلف نشان داد که در محدوده سنی ۱۹-۲۲ سال ($138/42 \pm 20/2$)، ۲۳-۲۶ سال ($130/42 \pm 20/9$) و ۲۷-۳۰ سال ($109/72 \pm 16/2$) بود. نتایج آزمون آماری Anova نشان داد که در بین این گروه ها از نظر آماری تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$). نتیجه آزمون post Hoc (tukey) نیز نشان داد که بین گروه های سنی ۱۹-۲۲ سال با گروه سنی ۲۷-۳۰ از نظر آماری تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$). بررسی میانگین ابعاد انگیزش تحصیلی برحسب گروه های سنی مختلف نیز نشان داد که میانگین انگیزش بیرونی تحصیلی در محدوده سنی ۱۹-۲۲ سال با گروه سنی ۲۷-۳۰ از نظر آماری تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$), ولی میانگین بی انگیزگی و انگیزش درونی تحصیل بین گروه های مختلف سنی تفاوتی دیده نشد. میانگین نمره کلی انگیزش تحصیلی برحسب وضعیت تأهل و وضعیت سکونت به ترتیب در افراد مجرد ($135/22 \pm 23/2$) و در افراد متأهل ($135/12 \pm 21/2$) و در افرادی که با خانواده زندگی می کردند ($134/18 \pm 24/32$) و در افراد ساکن خوابگاه ($130/72 \pm 27/12$) بود. بین میانگین ابعاد انگیزش تحصیلی و عملکرد تحصیلی برحسب وضعیت تأهل و وضعیت سکونت از نظر آماری تفاوت معنی داری دیده نشد. میانگین نمره کلی انگیزش تحصیلی برحسب گروه های مختلف اقتصادی، رشته تحصیلی و سال به ترتیب در افراد با وضعیت اقتصادی خوب ($123/12 \pm 31/72$), متوسط ($125/16 \pm 23/34$) و پایین ($127/13 \pm 21/34$) در دانشجویان پرستاری ($135/12 \pm 21/34$), اتاق عمل ($130/12 \pm 11/34$) و مامایی ($125/32 \pm 11/2$) بود و در دانشجویان سال اول ($139/18 \pm 31/2$), سال دوم ($137/10 \pm 21/07$), سال سوم ($131/52 \pm 11/09$) و در دانشجویان سال آخر ($128/72 \pm 27/5$) بود. نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد بین میانگین ابعاد انگیزش تحصیلی برحسب گروه های مختلف اقتصادی تفاوتی وجود ندارد، اما برحسب رشته و سال تحصیل از نظر آماری تفاوت وجود دارد، به طوری که بین میزان انگیزش دانشجویان اتاق عمل با مامایی تفاوت وجود دارد و میانگین ابعاد انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و انگیزش در افراد رشته عمل اتاق نسبت به سایر افراد بیشتر هست و میانگین بی انگیزگی در افراد رشته مامایی بیشتر است و از نظر آماری تفاوت معنی داری بین میانگین بی انگیزگی در افراد مورد مطالعه برحسب رشته تحصیلی مشاهده شد ($P \leq 0/05$). با توجه به جدول شماره یک، میانگین انگیزش و مؤلفه های آن در افراد سال اول دانشگاه نسبت به سایر افراد بیشتر هست و از نظر آماری تفاوت معنی داری بین میانگین انگیزش درونی تحصیلی و انگیزش در افراد مورد مطالعه برحسب سال مشاهده شد. نتیجه آزمون تعقیبی توکی نیز نشان داد که میانگین انگیزش درونی و انگیزش تحصیلی در افراد سال اول نسبت به سایر افراد به طور معنی داری بیشتر است ($P \leq 0/05$). ادامه آنالیزهای آماری به بررسی ارتباط انگیزه تحصیلی به پیشرفت تحصیلی اختصاص داشت. میانگین معدل دانشجویان اتاق عمل $17/7 \pm 2/2$, پرستاری $16/9 \pm 3/1$ و مامایی $14/5 \pm 1/1$ بود. نتایج پژوهش حاضر برحسب معدل نشان دهنده وجود یک رابطه مستقیم و معنی دار بین انگیزه کل تحصیلی با معدل کل بود. بین ابعاد انگیزش دانشجویان در رشته های مختلف تفاوتی دیده نشد (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۱. میانگین نمرات ابعاد انگیزش تحصیلی دانشجویان برحسب مشخصات دموگرافیک

متغیر	فراوانی (درصد)	انگیزش تحصیلی			نتایج آزمون	
		بی انگیزگی	درونی	انگیزش بیرونی		
سن	۱۹-۲۲	۷/۱۲±۳/۴	۴۰/۲۱±۴/۲	۸۲/۴۲±۱۲/۲	F=۴/۲۱ Df=۱۱ P ≤۰/۰۰۱	
	۲۳-۲۶	۸/۱۲±۲/۵	۴۱/۲۲±۵/۲	۸۰/۱۲±۱۳/۲		
	۲۷-۳۰	۷/۱۲±۲/۸	۴۲/۲۲±۶/۷	۵۲/۳۲±۱۴/۲		
جنس	مذکر	۹/۱۲±۲/۴	۴۳/۲۲±۶/۲	۷۲/۳۲±۱۴/۲	t=۲/۹۸ Df=۱۰۷/۸ P =۰/۰۰۴	
	مؤنث	۵/۱۲±۲/۴	۴۶/۲۵±۶/۷۹	۷۷/۴۲±۱۱/۳		
وضعیت تأهل	مجرد	۱۰/۴۵±۱۲/۹	۴۲/۴۲±۱۱/۶	۶۷/۴۲±۸/۳	t= -۰/۰۹ Df=۲۰۷/۰۹ P =۰/۰۹	
	متأهل	۱۰/۳۲±۱۱/۸	۴۳/۴۲±۱۰/۵	۶۵/۴۲±۹/۳		
وضعیت سکونت	با خانواده	۷/۳۷±۳/۲	۳۳/۴۱±۱۲/۲	۷۵/۲۲±۱۰/۳	t=-۱/۱۲ Df=۲۳۴ P =۰/۱۵	
	خوابگاه	۶/۱۲±۳/۴	۳۰/۳۲±۱۱/۴	۷۰/۳۱±۸/۹		

$F=۳/۲۱$ $Df=۱۱$ $P =۰/۱۸$	۹/۱۳±۳/۴	۳۲/۲۲±۱۰/۳	۷۵/۱۲±۱۱/۷۲	۳۰ (۱۱/۷۶)	خوب	وضعیت اقتصادی
	۸/۲۲±۲/۴	۳۰/۲۲±۱۰/۳	۷۴/۱۶±۱۳/۳۴	۱۵۰ (۵۸/۸)	متوسط	
	۶/۲۲±۱/۴	۲۹/۲۲±۱۰/۳	۷۲/۱۳±۱۱/۳۴	۷۵(۲۹/۴۱)	پایین	
$F =۴/۳۲$ $Df=۱۱$ $P \leq ۰/۰۰۱$	۹/۸۸±۳/۷	۴۵/۴۸±۷/۲	۷۵/۱۸±۱۵/۲	۶۰ (۲۳/۵۳)	پرستاری	رشته تحصیلی
	۹/۷۸±۵/۱	۴۷/۰۸±۴/۵	۷۸/۲۸±۱۰/۱	۹۸(۳۸/۴۳)	اتاق عمل	
	۱۲/۹۸±۶/۲	۴۵/۱۸±۷/۱	۷۱/۱۸±۱۲/۳	۹۷ (۳۸/۰۳)	مأمایی	
$F=۳۸/۲۱$ $Df=۵$ $P \leq ۰/۰۰۱$	۱۱/۱۶±۷/۲	۴۸/۴۸±۷/۹	۸۲/۱۸±۱۱/۵	۵۰ (۱۹/۶۰)	۱	سال
	۱۱/۳۸±۵/۴	۴۶/۷۸±۵/۵	۷۷/۱۰±۱۳/۰۷	۶۷ (۲۶/۲۷)	۲	
	۱۰/۱۷±۶/۴	۴۵/۱۸±۷/۳	۷۰/۳۲±۱۲/۸۹	۴۰ (۱۵/۶۸)	۳	
	۱۰/۹۸±۷/۱	۴۲/۱۸±۹/۸	۷۳/۷۲±۱۷/۵	۹۸ (۳۸/۴۳)	۴	

جدول شماره ۲: ارتباط بین پیشرفت تحصیلی و ابعاد انگیزش تحصیلی دانشجویان شرکت کننده در پژوهش

معدل میانگین امتیاز	<۱۵	۱۵-۱۷	≥۱۷	ضریب همبستگی	p
میانگین امتیاز کل انگیزه	۱۰۹/۷±۶/۱۰	۱۱۱/۷±۶/۱۲	۱۱۵/۷±۸/۱۰	۰/۱۹	۰/۰۳
میانگین امتیاز مؤلفه‌های انگیزشی بیرونی	۴۹/۸±۶/۶	۵۲/۸±۶/۷	۵۴/۸±۹/۶	۰/۱۵	۰/۰۸
میانگین امتیاز مؤلفه‌های انگیزشی درونی	۴۶/۷±۸/۶	۴۸/۸±۶/۵	۵۰/۸±۶/۴	۰/۱۴	۰/۰۹

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که اکثریت مشارکت کنندگان دارای سطح انگیزش متوسط می باشند که همسو با یافته‌های مطالعه رضائی و همکاران هست. در مطالعه آن‌ها نیز ۶۸/۵ درصد از افراد مورد مطالعه دارای انگیزه متوسط و ۱۳/۸ درصد دارای انگیزه خوب بودند (۲۲). نتایج پژوهش روشنی میلانی و همکاران نیز نشان داد که از نظر انگیزه تحصیلی، اکثر دانشجویان دارای انگیزه متوسط تا خوب بودند (۱۸). نتایج مطالعه دیگری نیز که روی دانشجویان پرستاری دانشگاه تهران انجام گرفت، نشان داد که اکثریت دانشجویان دارای انگیزه متوسط بودند (۲۳). برخی مطالعات دیگر نیز مؤید این یافته می باشند (۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۴). اما در مطالعه یوسفی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (۷)، ایزدی در دانش علوم پزشکی گلستان (۲۵) و شریفی فرد در دانشگاه علوم پزشکی قم (۲۶)، اکثریت دانشجویان انگیزه تحصیلی نسبتاً مطلوب و خوب داشتند. در مطالعه روحی و همکاران نیز که در سال ۱۳۸۶ انجام گرفت. نتایج نشان داد که ۵۲/۵٪ دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان دارای انگیزه خوب و ۴۶٪ دارای انگیزه متوسط بوده‌اند و دانشجوی کاملاً بی انگیزه وجود نداشته است (۲۷). اما در مطالعه حاضر میزان بی انگیزگی (۱۰/۹۸ ± ۹/۱) بود که با توجه به اینکه آمارهای رسمی و غیررسمی از وجود درصد بالایی از بیکاری بین فارغ التحصیلان رشته پزشکی و یا اشتغال آن‌ها به مشاغل غیر مرتبط با رشته تحصیلی در کشور خبر می دهند، کم بودن انگیزه تحصیلی در بعضی از دانشجویان می تواند بازتابی از نگرانی آنان به آینده شغلی باشد (۲۸). اگرچه در این مطالعه وضعیت نمره کل انگیزه تحصیلی دانشجویان نسبتاً مطلوب بود؛ با این وجود نمرات انگیزه درونی دانشجویان در سطح مناسبی قرار نداشت ک پژوهشگر، اقدامات برنامه ریزی شده آموزشی و معطوف کردن توجه بیشتر نظام های آموزشی به عوامل فردی و محیطی مؤثر بر انگیزه تحصیلی را پیشنهاد می دهد (۲۹).

مقایسه میانگین های دو گروه دانشجویان دختر و پسر در مؤلفه های انگیزه تحصیلی در مطالعه حاضر نشان داد که انگیزه تحصیلی با جنس ارتباط معنی دار دارد، به طوری که انگیزه تحصیلی در دختران به طور معنی داری بیشتر از پسران بود. این یافته اگرچه با نتایج چندین مطالعه دیگر همسو است (۱، ۲۰، ۳۰-۳۳). اما، برخی از مطالعات نیز تفاوتی در انگیزه تحصیلی دانشجویان برحسب جنسیت نشان ندادند (۵، ۲۲، ۲۹، ۳۴، ۳۵). از طرفی با توجه به تعداد بیشتر دختران نسبت به پسران در این مطالعه به نظر می آید در مورد این تفاوت آماری معنی دار باید با احتیاط بیشتری نتیجه گیری و استدلال نمود. هرچند در تبیین وجود این ارتباط می توان گفت با توجه به اینکه در فرهنگ ما ایرانی ها، خانم های نسل های قبلی (مثلاً مادرهای دانشجویان فعلی) غالباً خانه دار بوده و استقلال مالی ندارند. شاید دلیل بالاتر بودن انگیزه در دختران این باشد که آن ها

می‌خواهند برخلاف مادران خود، در آینده از طریق ادامه تحصیل حضور بیشتری در اجتماع داشته باشند، خودشان شاغل باشند و از نظر مالی استقلال بیشتری داشته باشند و این عامل نیروی محرکه انگیزش آن‌ها برای تحصیل شده باشد (۲۴). یافته‌ها همچنین نشان دادند که بین انگیزه تحصیلی و وضعیت اقتصادی خانواده ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. شاید یک دلیل این باشد که اکثریت دانشجویان دارای وضعیت اقتصادی متوسط و خوب بوده‌اند و تعداد دانشجویان دارای وضعیت اقتصادی ضعیف، اندک بوده است. دلیل احتمالی دیگر می‌تواند این باشد که همه نمونه‌های این پژوهش از موسسه آموزش عالی سلامت زاهدان انتخاب شده بودند که موسسه‌ای دولتی است و تأمین مخارج مربوط به تحصیل طبعاً خیلی راحت‌تر از دانشگاه‌های آزاد و ... است، طوری که اختلافات سطح اقتصادی دانشجویان تأثیری بر انگیزه مربوط به تحصیل آن‌ها نگذاشته است (۲۴). نتایج در زمینه تفاوت الگوی انگیزش در دانشجویان رشته‌های مختلف نشان داد که میانگین نمره انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و انگیزش در دانشجویان رشته اتاق عمل نسبت به سایر دانشجویان بیشتر هست و میانگین نمره بی‌انگیزگی در دانشجویان مامایی نسبت به سایر دانشجویان بیشتر است. در مطالعه جولهر و همکاران نیز بین انگیزه تحصیلی و رشته تحصیلی تفاوت وجود داشت (۳۱). یافته دیگر این پژوهش در ارتباط با تفاوت الگوی انگیزش در دانشجویان برحسب سال تحصیلی بود که نتایج نشان داد میانگین انگیزش درونی و انگیزش در دانشجویان سال اول نسبت به سایر دانشجویان بیشتر هست و از نظر آماری بین میانگین نمره انگیزش درونی و انگیزش در دانشجویان مورد مطالعه برحسب سال تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. این نتایج با یافته‌های مطالعه واحدی که نشان داد دانشجویان سال اول با دانشجویان سال سوم تفاوت معنی‌داری داشتند و مطالعه بخشنده و همکاران، روحی و همکاران، اسد زاده و همکاران، گات فرید و همکاران، بخشنده و همکاران و وحیدی و همکاران هست که نشان دادند بین انگیزه و ترم تحصیلی ارتباط معنی‌دار و معکوس آماری وجود دارد، همسو است (۵، ۲۳، ۲۹، ۳۶، ۳۷). یکی از مهم‌ترین یافته‌های تحقیق حاضر وجود ارتباط معنی‌دار بین انگیزش تحصیلی و معدل کل دانشجویان است که حاکی از این حقیقت است که دانشجویان با انگیزه‌تر، معدل بالاتر و پیشرفت تحصیلی بهتری دارند (۱۹). در تائید این یافته، یوسفی و همکاران در بررسی انگیزه تحصیلی دانشجویان مقطع بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان گزارش نموده‌اند که انگیزش تحصیلی با معدل علوم پایه و معدل کل بالینی ارتباط مستقیم و معنی‌داری دارد (۷). همچنین این یافته تا حدودی با نتایج روشنی میلانی و همکاران و دیگر پژوهشگرانی که به ارتباط معنی‌دار و بالایی بین انگیزه‌های کسب عزت، قدرت‌طلبی، تشویق، رقابت‌جویی، علاقه به تحصیل و کسب رضایت دیگران با پیشرفت تحصیلی تأکید کرده بودند همخوانی دارد (۱۵، ۱۸، ۳۸-۴۰). بنابراین از آن جایی که عوامل انگیزشی بر پیشرفت تحصیلی تأثیر می‌گذارند و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی با سلامت کل جامعه ارتباط دارد، بدیهی است که نظام‌های آموزشی باید بر تلاش خود در جهت ارتقاء آموزش و مؤلفه‌های مربوطه یعنی فراگیر، فرا دهنده و محیط و امکانات آموزشی بیفزایند. هرچند در مطالعه حاضر، برتری عوامل انگیزشی بیرونی نسبت به درونی یک یافته ثابت بین اکثر مؤلفه‌های انگیزشی بود؛ اما مقدار این برتری در مقایسه بین گروهی و درون گروهی و در بین میانگین نمرات مؤلفه‌های انگیزشی بیرونی و درونی بسیار زیاد نبود. باین حال همین تفاوت‌های جزئی می‌تواند قابل تأمل باشد، چون عوامل انگیزشی بیرونی هرچند که به عنوان عوامل تحریک‌کننده انگیزشی بسیار بارز هستند اما اگر باعث کمرنگ شدن و تحت‌الشعاع قرار دادن عوامل انگیزشی درونی یعنی شور و اشتیاق به دانستن، تجربه کردن و به کمال رسیدن باشند، می‌تواند زنگ خطری برای مسئولان مسائل آموزشی باشد. لذا پیشنهاد می‌شود مسئولان و برنامه ریزان آموزش پزشکی به مؤلفه‌های انگیزش توجه بیشتری مبذول دارند. همچنین پیشنهاد می‌گردد، دانشجویان بی‌انگیزه شناسایی شده و کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی لازم جهت افزایش انگیزه تحصیلی این دانشجویان برگزار گردد.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان به دلیل حمایت مالی، معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی زاهدان به دلیل همکاری و هماهنگی در اجرای طرح و تمامی دانشجویانی که در تکمیل و توزیع پرسشنامه دقت و وقت کافی مبذول داشتند، نهایت تشکر و قدردانی را داریم.

References

1. Wilkesmann U, Fischer H, Virgillito A. Academic motivation of students-the German case: zhb; 2012.
2. Abbas Pour S, Hasan Zedeh M. Motivations for the choice of the nursing course in faculty of nursing in Torbat Heidariyeh. Journal of Urmia Nursing And Midwifery Faculty. 2008;6(2):71-4.
3. Abbaspour S, Hasanzedeh M. Motivations for the choice of the nursing course in faculty of nursing in Torbat Heidariyeh. Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty. 2008;6(2):71-4.
4. ParkJoo H. The correlation between achievement goals, learning strategies, and motivation in medical students. Korean journal of medical education. 2014;26(1):19-24.
5. Bakhshandeh BM, Hakim A, Azimi N, Latifi S, Ghalvandi H. Nursing students viewpoints about educational motivation and its related factors in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2015;7(1):35-44.
6. Ardeńska A, Tomik R, Berber S, Düz B, Çivak B, Çalışkan U, et al. A comparison of physical education students' motivation using Polish and Turkish versions of the Academic Motivation Scale. Journal of Human Kinetics. 2016;54(1):207-18.
7. Yousefi A, Ghassemi G, Firouznia S. The relationship between academic motivation and academic achievement in medical students of Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2009;9(1).
8. Reshvanloo FT, Hejazi E. Perceived parenting styles, academic achievement and academic motivation: A causal model. Int J Educ & Appl Sci. 2014;1(2):94-100.
9. Orsini C, Evans P, Jerez O. How to encourage intrinsic motivation in the clinical teaching environment? a systematic review from the self-determination theory. Journal of educational evaluation for health professions. 2015;12.
10. Bruinsma M. Motivation, cognitive processing and achievement in higher education. Learning and instruction. 2004;14(6):549-68.
11. Mohamadi Y. Understanding motivation and emotion. Reev JM (Author) 4th ed Tehran: Virayesh. 2006.
12. Mazloomi S, Ehrampoush M, Servat F, Askarshahi M. Assessment of academic motivation and its relationship with health-risk behaviors in male students of Yazd University. 2010.
13. Rush S, Vitale PA. Analysis for determining factors that place elementary students at risk. The Journal of Educational Research. 1994;87(6):325-33.
14. Saif A. Cultured psychology: psychology of learning and teaching. Tehran: Cognizant; 2008.
15. McInerney DM. Educational psychology: Constructing learning; Pearson Higher Education AU; 2013.

16. Salehi M HZM FA, Salim Bahrami S H.. Investigating the Factors on Decreasing Motivation Boy and Girl Students of Islamic Azad universities in Mazandaran province. Specialty Quarterly of Social SciencesIslamic Azad University-ShooshtarUnit. 2010;4(9):73-86.
17. Tucker CM, Zayco RA, Herman KC, Reinke WM, Trujillo M, Carraway K, et al. Teacher and child variables as predictors of academic engagement among low-income African American children. *Psychology in the Schools*. 2002;39(4):477-88.
18. Roshan Milani Sh AME KF, Saboori E, Mikaeeli P, Masoodi S, et al.. Study of Academic Motivation and its Relationship to Personal Situation and Academic Achievement of Students at Basic Sciences. *Urmia University of Medical Sciences Journal of Faculty of Nursing and Midwifery*. 2011;9(5):357-66.
19. Vallerand RJ, Pelletier LG, Blais MR, Briere NM, Senecal C, Vallieres EF. The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and psychological measurement*. 1992;52(4):1003-17.
20. Rohi Q, Hosseini S, Badleh M, Rahmani H. Academic motivation and its relationship with some factors in Golestan University of Medical Sciences students. *Journal of Studies in the Development of Medical Education*. 2007;4:77-83.
21. Heideri A AP SSMRTRbAM. Achievement Motive and Educational Environment for Female Students of SAMA. *Woman and Culture*. 2015;7(24):95-107.
22. Ramezani A, Hedayati S, Faraji A, Khamsayei M, HeydariMaker M. The study of academic motivation and its related factors arrange students of Zabol University of Medical Sciences in 2009. *International journal of Basic Sciences in Medicine*. 2010;2(3):11-9.
23. Asadzadeh F, Mostafazadeh F, Sadeghi S. A survey of the motivation of nursing students toward their field of study selection. *Journal of health and care*. 2012;14(1):0-.
24. Naseh L MDL NH. Investigation of Educational Motivation and Its Related Factors in Students of Shahrekord University of Medical Sciences *J Med Edu Dev*. 2017;12(1, 2):27-39.
25. Izadi S, Jouybari L, Behnampoor N, Taghavi A, Baiky F. Academic motivation and associated factors of the Golestan University of Medical Sciences. *Development Strategies in Medical Education*. 2014;1(2):44-50.
26. Sharififard F, Asayesh H, Nourozi K, Hosseini MA, TAHERI KZ. The relationship between motivation and academic burnout in nursing and paramedical students of Qom University of medical sciences, Iran. 2016.
27. Rouhi G, Hoseini SA, Badeleh MT, Rahmani H. Educational motivation and its relationship with some factors among the students of Golestan University of medical sciences. *Strides in Development of Medical Education*. 2008;4(2):77-83.
28. P. G. Motivation and attitude of dental students and graduates to their field of study and future career in Qazvin dental school during 2001-2 in School of Dentistry (Dissertation)Qazvin. Qazvin University of Medical Sciences. 2001;135.
29. Roohi G, Asayesh H. Students academic motivation in Golestan university of medical sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. 2012;12(3):152-9.
30. Sawair FA, Baqain ZH, Al-Omari IK, Wahab FK, Rajab LD. Effect of gender on performance of undergraduate dental students at the University of Jordan, Amman. *Journal of dental education*. 2009;73(11):1313-9.

31. Jolher M FS RA. Academic Motivation and its Relationship with Some Factors in the First to Third Year Students of Dentistry of Tehran Islamic Azad University of Medical Sciences. *Journal of Research in Dental Sciences*. 2018; 15(1):49-55.
32. Tamannaifar MR SF MA. An investigation about the Relationship between Personality Traits, Advanced Motivation and Learning Styles among University Students. *Higher Education letter*. 2014;7(5):145-58.
33. GM. TF. Evaluation of Academic Achievement in Girls versus Boys in North, South and KhorasanRazavi. *Knowledge and Research in Education*. 2007;15:119-47.
34. Yarmohammadzadeh P, Feizollahi Z. The Relationship between Social Support, Academic Motivation with Academic Self-Efficacy of High School Students. *Journal of Applied Sociology*. 2016;27(1):157-69.
35. Molavi P, Mohammadnia H, Arab R, Rasoolzadeh B, Derakhshani F. Evaluation of effective factors in reduction of educational motive of students of Ardebil University of Medical Science. *Pakistan J Soc Sci*. 2007;4(1):98-101.
36. Vahedi S, Zamanzadeh V. The nursing students' motivational profile and its relationship to their academic achievement: A person-oriented approach. *Quarterly Journal of Nursing Management*. 2012;1(1):36-46.
37. Gottfried AE, Fleming JS, Gottfried AW. Continuity of academic intrinsic motivation from childhood through late adolescence: A longitudinal study. *Journal of educational psychology*. 2001;93(1):3.
38. Sh GK. Identifying the strategies improving academic motivation in high school students in the city Dezfoul from the principals' and teachers' perspective in the academic year 03-04. [disseration. Isfahan, Iran School of educational scaiences Azad University of Khorasgan. 2004.
39. Askari J. Assessment of risk factors of motivational deficiencies in university students from their viewpoints. *Iranian journal of psychiatry and clinical psychology*. 2006;11(4):455-62.
40. McInerney DM, Yeung AS, McInerney V. Cross-cultural validation of the Inventory of School Motivation (ISM): Motivation Orientations of Navajo and Anglo students. *Journal of Applied Measurement*. 2001.